

Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030)

Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamos politinės partijos (toliau – partijos), *bendradarbiaudamos* su Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos švietimo taryba,

- *suvokdamos*, kad švietimas yra kertinis Lietuvos valstybės prioritetas – šalies pažangos ir žmonių gerovės pamatas;
- *pabrėždamos* svarbą sudaryti lygias galimybes ir užtikrinti lygiavertes sąlygas kiekvienam asmeniui siekti išsilavinimo;
- *siekdamos*, kad ugdymo(si) rezultatai kuo mažiau priklausytų nuo neigiamų asmens socialinių, ekonominių ir kultūrinių aplinkos sąlygų;
- *suprasdamos*, kad kiekvieno Lietuvoje gyvenančio asmens išsilavinimas reikalauja valstybės investicijų ir ilgalaikių įsipareigojimų;
- *vertindamos* savivaldos visais lygmenimis indėlį ir reikšmę švietimo sistemoje ir *palaikydamos* mokyklų ir pedagogų savivaldą, kuri galėtų rūpintis profesijai svarbiomis nuostatomis;
- *sudarydamos sąlygas*, kad švietimas stiprintų demokratinę visuomenę ir jos kultūrą, skatintų tautinį, pilietinį bei politinį sąmoningumą ir tarpusavio pasitikėjimą, o Lietuvos raida ir švietimo tarptautinis pripažinimas būtų grindžiami žinojimu, kurį kuria pasaulinio lygio moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (MTEP), kultūra ir menas;
- *matydamos* globalių pokyčių spartą, mastą ir tendencijas, *suvokdamos* švietimo, mokslo ir kultūros bendrystės sistemine svarbą laisvos, kritiškai mąstančios ir kūrybiškos asmenybės formavimui(si) atliepant ateities iššūkius ir *pripažindamos*, kad švietimas savo paskirtį geriausiai atlieka tada, kai jo raida lenkia bendrąją visuomenės raidą;
- *atsižvelgdamos* į milžiniškus pokyčius informacinių technologijų ir komunikacijos srityje ir *suvokdamos* skaitmeninės švietimo transformacijos ir naujausių informacinių technologijų taikymo švietimo srityje svarbą ir naudą;
- *siekdamos* politinių partijų susitarimo¹ dėl konkrečių veiksmų, kurie užtikrintų priimamų ilgalaikių sprendimų švietimo srityje tęstinumą, švietimo raidos nuoseklumą ir kryptingumą, švietimo sistemos finansavimo tvarų augimą,

---

¹ Jei susitarimo veiksmuose metai nenurodyti, suprantame, kad įgyvendinimas numatomas iki 2030 metų pabaigos. Konkretūs metai nurodomi tik tuo atveju, jei veiksmo įgyvendinimas numatomas anksčiau nei 2030 metais.

susitaria dėl šių pagrindinių įsipareigojimų:

1. Imtis kompleksinių veikslių ir sudaryti sąlygas visiems vaikams būti ugdomiems pagal ikimokyklinio ugdymo programą. Užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programų dermę ir įgalinti pedagogus ugdymo procese taikyti įvairius ugdymo metodus. Garantuoti visiems vaikams saugią ugdymo aplinką, užkertančią kelią patyčių ir smurto apraiškoms, užtikrinant, kad visi pedagogai kartu su kitais darbuotojais įgytų ir nuosekliai tobulintų socialines-emocines bei kitas kompetencijas, leidžiančias atpažinti įvairius vaikų ugdymo(si) poreikius ir juos atliepti.

2. Iki 2024 metų sukurti bendrą ir visiems – kaimo bei miesto, įskaitant užsienio lietuvių ir tautinių bendrijų bei mažumų, – vaikams prieinamą bendrojo ugdymo kokybės standartą, atsakančią į XXI amžiaus iššūkius, kuris užtikrintų kasdieniui veiklai reikalingus bazinius gebėjimus (kalbinis, gamtamokslinis, informacinių technologijų, finansinis, kultūrinis, pilietinis raštingumas), kompetencijas, būtinas sudėtingoms problemoms spręsti, ir ugdytų vertybes, reikalingas veikti greitai besikeičiančioje aplinkoje.

3. Užtikrinti, kad visi valstybės finansavimą gaunantys valstybiniai, savivaldybių ir nevalstybiniai švietimo tiekėjai dalyvautų ugdymo kokybės valdymo sistemoje:

- mokyklos ir jų savininkai arba savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija viešai skelbtų pažangos ataskaitas;
- būtų reguliariai vykdomas švietimo įstaigų veiklos ir ugdymo kokybės išorinis vertinimas.

4. Iki 2023 metų pabaigos bent penkiose skirtingo tipo savivaldybėse ir jų mokyklose išbandyti ir įdiegti įtraukiojo ugdymo priemonės ir nuosekliai plėsti mokyklų, įgyvendinančių įtraukijį ugdymą, tinklą. Švietimo įstaigose išplėtoti švietimo pagalbos sistemą, kad vienam švietimo pagalbos specialistui tenkančių vaikų skaičius nebūtų didesnis, nei numato normatyvai.

5. Sistemiskai į formalųjį ir neformalųjį švietimą integruoti kultūros turinį, meno formas ir kūrybiškumą skatinančius metodus, siekiant užtikrinti visuminio ugdymo(si) galimybes ir spręsti opiausias švietimo problemas, taip pat pasitelkiant kultūros ir meno kūrėjus, kultūros ir meno įstaigas, nevyriausybinės organizacijas, patyrusius mokytojus. Rengiant pedagogus ir įgyvendinant profesinio tobulėjimo programas, ugdyti pedagogų gebėjimus mokymo procese taikyti kūrybiškumą skatinančius metodus.

Siekti kultūros edukacijos, taip pat ir kultūros paso, kokybiško įgyvendinimo bei plėtos visuose švietimo sistemos lygmenyse.

6. Iki 2027 metų įgyvendinti integruotą visuotinio informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) raštingumo programą, skirtą kiekvienam besimokančiajam ir studijuojančiajam. Pradinį IKT raštingumo kompetencijų ugdymą(si) įtraukti į ikimokyklinio ugdymo programas.

7. Iki 2024 metų sukurti sąlygas, kad visiems mokiniams būtų teikiamas ugdytas karjerai, profesinis informavimas ir konsultavimas, užtikrinant karjeros specialistų rengimą ir tvarų finansavimo modelį, įtraukiant socialinius partnerius.

8. Ne mažiau kaip pusę profesinio mokymo programų organizuoti praktine forma (pameistrystė, mokymasis darbo vietoje, praktinis mokymas ir t. t.), stiprinant profesinio mokymo kokybę ir patrauklumą.

9. Iki 2027 metų išplėsti neformaliojo vaikų švietimo krepšelių ir sudaryti galimybes juo naudotis vaikams nuo 3 metų, prioritetą teikiant vaikams iš socialinę riziką patiriančių šeimų arba turintiems individualių ugdymosi poreikių. Įdiegti pasiekimų vertinimo modelį, kurį taikant vaikai bendrojo ugdymo mokyklose galėtų formuoti neformaliai įgyjamų kompetencijų krepšelių.

10. Siekiant, kad pedagogo profesija būtų patraukli, sudaryti aiškias karjeros galimybes ir sukurti patrauklias darbo sąlygas:

- nuo 2027 metų mokytojų kvalifikacines kategorijas susieti su mokytojų veiklos vertinimu ir aukštojo mokslo kvalifikaciniais bei mokslo (meno) laipsniais;
- priešpensinio amžiaus pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams sudaryti orias sąlygas pasitraukti iš pedagogo profesijos, įteisinant galimybes išlaikyti socialines garantijas;
- užtikrinti mokytojo kompetenciją ir diskreciją spręsti, vertinti bei parinkti mokymo(si) būdus ir apimtis, mažinant smulkmenišką biurokratinę priežiūrą, tačiau didinant ilgalaikę atsakomybę už rezultatus;
- iki 2024 metų sudaryti kuo palankesnes sąlygas kitų profesijų atstovams persikvalifikuoti ir dirbti mokytoju, profesijos mokytoju ar švietimo pagalbos specialistu;
- valstybės lėšomis finansuoti galimybes jau dirbantiems pedagogams įgyti papildomą pedagogo kvalifikaciją;
- kompensuoti su kvalifikacijos tobulinimu ir tiesiogiai su profesine veikla susijusias išlaidas;
- nuolat tobulinti mokyklų vadovų lyderystės gebėjimus, teikiant tikslinės pagalbos priemones, vykdant vadovų kompetencijų stiprinimo programas, plėtojant mentorystės sistemą, stiprinant jų karjeros planavimą.

11. Nuo 2024 metų taikyti vienodus minimalius stojimo į aukštąsias mokyklas reikalavimus, nepriklausomai nuo studijų finansavimo. Plėtojant aukštojo mokslo socialinę dimensiją ir diegiant alternatyvius stojimo į aukštąją mokyklą būdus, iki 2024 metų sukurti prielaidas, didinančias aukštojo mokslo prieinamumą ir užtikrinančias lygias galimybes visiems asmenims, atitinkantiems nustatytą minimalų gebėjimų lygį, įgyti aukštąjį išsilavinimą.

12. Koreguoti studijų finansavimo modelį taip, kad jis atlieptų visuomenės ir rinkos poreikius, aukštojo mokslo socialinės dimensijos bei absolventų parengimo kokybę. Iki 2024 metų įtvirtinti ir realizuoti studijų kokybės finansinio skatinimo sistemą.

13. Iki 2024 metų finansavimo MTEP bei meno veiklai srityje greta valstybės mokslo konkursinio finansavimo ir finansavimo už mokslo (meno) rezultatus įteisinti ir bazinį finansavimą MTEP bei meno veiklai, kurį sudarytų būtinos einamosios iš valstybės biudžeto skiriamos lėšos.

14. Iki 2024 metų parengti ir pradėti įgyvendinti nacionalinę edukologijos mokslo krypties programą.

15. Iki 2024 metų sustiprinti tyrėjų karjeros formavimą, jį derinant su Europos mokslinių tyrimų erdvės ir Europos aukštojo mokslo erdvės principais.

16. Sukurti ir įdiegti mokymosi visą gyvenimą tikslinės finansinės paramos sistemą (pvz., čekiai, krepšelis, individualios paskyros, kt.), suteikiančią galimybę didelei visuomenės daliai gauti paramą mokymui(si) ir savo nuožiūra ją panaudoti profesinėms ir bendrosioms kompetencijoms įgyti. Išplėtoti senjorų mokymosi galimybes (trečiojo amžiaus universitetus).

17. Iki 2024 metų sukurti savišvietos ir neformaliojo būdu įgytų kompetencijų pripažinimo sistemą ir užtikrinti jos prieinamumą visiems norintiesiems toliau mokytis formaliojo švietimo programoje.

18. Išlaikant švietimo įstaigų savarankiškumą, suteikti savivaldybėms daugiau savarankiškumo ir atsakomybės už racionalų švietimo lėšų panaudojimą, tinklo efektyvumą bei ugdymo(si) rezultatus. Sudaryti sąlygas funkciniam savivaldybių bendradarbiavimui švietimo srityje.

Šiame dokumente sutartų įsipareigojimų įgyvendinimas pareikalaus didinti finansavimą švietimui, kaip nurodyta toliau. Šio susitarimo šalys tai supranta ir įsipareigoja palaikyti atitinkamus sprendimus, reikalingus tvariam, tolygiam finansavimui užtikrinti:

1. Nuo 2022 metų kasmet tolygiai augant valstybės finansavimui, 2030 metų pabaigoje vienam bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo mokiniui tenkanti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų suma siekia ne mažiau kaip 24 proc. BVP vienam gyventojui (2017 m. reikšmė – 17,8 proc. (visas vidurinis išsilavinimas).
2. Nuo 2022 metų kasmet tolygiai augant valstybės finansavimui, 2030 metų pabaigoje vienam studentui tenkančios lėšos siekia ne mažiau kaip 36 proc. BVP vienam gyventojui (2017 m. reikšmė – 25 proc.).
3. Nuo 2022 metų kasmet tolygiai augant valstybės finansavimui, 2030 metų pabaigoje valstybės biudžeto asignavimai MTEP veiklai aukštajame moksle ir valdžios sektoriuje siekia ne mažiau kaip 1 proc. BVP, iki 2024 metų pabaigos – ne mažiau kaip 0,75 proc. BVP (2018 m. reikšmė – 0,3 proc.).

SĖKMĖS RODIKLIAI:

- Iki 2027 metų ne mažiau kaip 70 proc. 2–5 metų vaikų, gyvenančių kaime, dalyvauja ikimokyklinio ugdymo programoje (2019–2020 m. reikšmė – 46,3 proc.).
- Mokyklų, kurios atitinka mokymosi ir vidaus bei išorės universalus dizaino principus, skaičius: dabartinė reikšmė – 1, tarpinė reikšmė 2024 metais – 60, 2030 metais – 300.
- 2030 metais visos mokyklos turi fizines ir virtualias laboratorijas STEAM mokymui.
- 2027 metais 35 proc. vidurinio ugdymo programą baigusiu asmenų įgyja profesinio mokymo kvalifikaciją (dabartinė reikšmė – 26 proc.).

- Iki 2024 metų pabaigos mokytojų vidutinis darbo užmokestis sudaro 130 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio, numatant tvarų darbo užmokesčio augimą po 2024 metų.
- Iki 2024 metų pabaigos dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų vidutinis darbo užmokestis sudaro 150 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio, numatant tvarų darbo užmokesčio augimą po 2024 metų.
- 2030 metais ne mažiau kaip 35 proc. aštuntą klasę lankusių mokinių iš žemo socialinio, ekonominio ir kultūrinio statuso šeimų studijuoja aukštojoje mokykloje (*dabartinė reikšmė – 25 proc.*).
- Įsidarbinusių pagal kvalifikacijos lygį per pirmus metus po studijų baigimo dalis nuo visų įstojusiųjų sudaro 60 proc. (*2019 m., praėjus vieniems metams po studijų baigimo, tik 42 proc. dirbusių universitetų I pakopos, 65 proc. universitetų II pakopos ir 30 proc. kolegijų absolventų dirbo aukštos kvalifikacijos darbus*).

Šis susitarimas galioja iki 2030 metų ir bus įgyvendinamas atitinkamoms valstybės institucijoms priimant reikiamus teisės aktus bei kitus sprendimus, neatsižvelgiant į rinkimų ciklus, kampanijas, rezultatus ir politinės valdžios pasikeitimus, įtraukiant socialinius partnerius.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė šio susitarimo galiojimo laikotarpiu kartu su šį susitarimą pasirašiusių partijų deleguotais atstovais kasmet, iki patvirtinant nacionalinį biudžetą, įvertina šio susitarimo įgyvendinimo eigą.